

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. III. An in criminalibus possit, aut debeat Iudex sententiam ferre pro
reo iuxta opinione[m] minus probabilem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

probabilem, ex se est certo peccatum; & id proponitur Iudici inferiori, vt certum; quia format iudicium certum, & absque formidine, quod sua opinio est probabilior: ergo in ea prolatione sententiæ secundum opinionem minus probabilem, cernitur manifeste peccatum.

23. Dicendum est secundo. Si Iudex inferior censeat cum formidine, & sine certitudine, suam opinionem esse probabiliorem; Iudex autem Superior censeat suam oppositam esse probabiliorem; tenetur ille obtemperare, & ferre sententiam secundum opinionem Superioris. Ratio est: nam vt dixi in locis citatis 1. & 3. part. Crif. Theolog, vbi non cernitur manifeste peccatum, tenetur subditus obedire Superiori, siue sit in materia dubia, siue in materia probabili.

24. Dicendum est tertio. Si Iudex Superior censeat, suam opinionem esse minus probabilem, atque adeo opinionem oppositam Iudicis inferioris probabiliorem; & præcipiat Iudici inferiori, eo non obstante, vt ferat sententiam iuxta opinionem minus probabilem talis Superioris, non tenetur, nec potest Iudex inferior obtemperare, nisi Iudex inferior censeat probabiliorem, quam superior censeat minus probabilem. Ratio est: quia Superior iudicans suam opinionem minus probabilem, peccat id præcipiendo: nam ex hac declaratione Pontificis id est manifeste peccatum; & consequenter non habet iurisdictionem ad id præcipiendum: quia eius iurisdicatio non extenditur ad præcipiendum id, quod sine peccato exerceri non potest. Ex quo manifeste infertur, quod subditus nec tenetur, nec potest obedire, vt pote in materia, quæ sine peccato exerceri non potest.

25. Dixi, *Nisi Iudex inferior censeat probabiliorem, quam Superior cen-*

set minus probabilem. Id quod intelligendum est, non solum, quia in iudicando debet sequi opinionem probabiliorem iuxta hanc declarationem Innocentij XI, sed etiam novo titulo, scilicet quia præceptum Superioris vrget: quia quamvis ipse Superior peccat id præcipiendo, habet tamen ius præcipiendi id, quod sine peccato potest exerceri. Quando autem Iudex inferior censeat probabiliorem, quam Superior iudicat minus probabilem, rem præcipit, quæ sine peccato potest exerceri. Et ex dictis constat ad rationem dubitandi initio articuli propositam.

CAPVT III.

An in criminalibus possit, aut debeat Iudex sententiam ferre pro reo iuxta opinionem minus probabilem?

SUMMARIVM.

Proponitur opinio aliorum. n. 26. An laborent in equiuoco Authores eius opinionis? n. 27. & seqq.

Pro equivocatione tollenda distinguere oportet opinionem directam à reflexa. n. 31.

Etiam in causis criminalibus Iudex debet iudicare secundum opinionem probabiliorem. Ibidem.

26. **I**N hac quæstione Raymundus Lumbier tom 3. Summæ in expositione huius secundæ propositionis num. 1731., & Emmanuel de Filgueira in Lucerna Decretali in expositione huius secundæ propositionis §. *Imo* affirmant, in criminalibus posse, & debere iudicem sequi opinionem minus probabilem, quando hæc est in favorem rei; censent autem, hanc resolutionem non opponi huic decreto Innocentij XI.

nocentij XI. Primo (ait Lumbier) ex Regula 11. de Regul. iur. in 6. *Cum sunt partium iura obscura, reo favendum est potius, quam actori.* Secundo (ait Filguera) [Cum non sit præsumendum, Sedem Apostolicam velle quempiam pœnis addici, cuius facinora non sint omnino certa: nam reus est in possessione suæ innocentiae.]

Diana.
Sayrus.
Salon.
Pharao.
Leone.
Meroll.
Salas.
Villal.
Moure.

&c. Et ante hoc decretum scribentes, idem docent Antonius Diana in Addit 3. partis resolut. 13. & apud ipsum Sayrus, Salon, Pharaonius, Alphonsus de Leone, Merolla, Salas, Villalobos, & Mouré.

27. Sed cenfeo, eos scriptores in æquivoco laborare, dum dicunt, Iudicem posse in criminalibus, relicta probabiliori opinione, sequi minus probabilem favorabilem reo. Quod sic ostendo. Ista conclusio, [Quod Iudex debet sequi in criminalibus opinionem favorabilem, reo, quantumvis minus probabilem,] vel est certa, vel probabilior, vel minus probabilis. Si dicant, eam conclusionem esse minus probabilem, infero: ergo isti scriptores docent nos adverte ter doctrinam minus probabilem. Quis autem est Author, qui suam doctrinam non dicat probabilio rem opposita? Quæ cum sit minus proba bilis, incurret damnationem huius de creti.

28. Sed quia hoc respondere non possunt, quia plures facere debent suam conclusionem; respondebunt, illam esse certam, aut saltem probabi liorem. Infero: Quomodo ergo di cunt, tunc non procedere Iudicem se cundum opinionem probabilio rem, si probabilius est, quod Iudex debet iu dicare secundam opinionem reo fa vorabilio rem? Quomodo id ponitur tamquam exceptio à doctrina genera li, quod Iudex semper debet dicere ius probabilius?

29. Secundo. Ideo, iuxta Lum bierium, potest Iudex in criminalibus

sequi opinionem minus probabilem; qui iuxta Regulam 11. de Regul. iur. in 6. cum partium iura sunt obscura, reo favendum est potius, quam actori: sed hæc regula intelligitur non solum de criminalibus, sed etiam de civili bus: ergo etiam in civilibus poterit, & debet Iudex sequi opinionem minus probabilem.

30. Minor constat, tum ex cominu ni sententia interpretum iuris; tum etiã ex cap. fin. de sent. & re iud. vbi dicitur: *Tenet pro reo, non pro Actore sententia, nisi in causa favorabili, puta Matrimo nio, libertate, dote, &c.* Ex quibus ver bis constat, non agi de solis criminali bus.

31. Pro qua æquivocatione tol lenda, distinguenda est propositio di recta à reflexa: ita vt quamvis Iudex in criminalibus possit sequi opinio nem directam minus probabilem; re flexa tamen, in qua consistit vltimum iudicium, sit certa, vel probabilior, v. g. est quæstio, an Iudex condem nans reum pœna capitali, teneatur ad mittere appellationem? Da ergo, quod opinio asserens, teneri Iudicem ad mittere appellationem, sit minus pro babilis. In hoc casu distingue has duas propositiones: primam directã: *Iudex tenetur admittere appellationem in cau sa capitali.* Secundam reflexam: *Hæc opinio, quod Iudex tenetur admittere appellationem in causa capitali, est reo favorabilis, & ideo ad praxim dedu cenda.* Et quamvis prima sit minus probabilis; secunda, in qua consistit vltimum iudicium, est certa, vel pro babilior. Et ita sustinendum est etiam in causis criminalibus amplectendam esse decisionem huius decreti de obli gatione Iudicis, dicendi ius probabi lius.